

บทความ ๑๑/๒๕๖๒

วีระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ตึกสูงหลังนี้ปลอดภัยครับ

เป็นข่าวอยู่เรื่อย ๆ ครับว่าอาคารสูงๆ ไม่ว่าจะเป็นคอนโดพักอาศัย หรือให้เขาทำสำนักงาน รวมทั้งอาคารที่เป็นที่รวมของคนจำนวนมากๆ ทั้งโรงพยาบาล อาคารสูง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีเรื่องดีๆ มาแจ้งให้ทราบอีกหนึ่งเรื่องครับ

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดให้รายงานผลการตรวจสอบอาคารตามมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒

เอกสารอะไรบ้างครับที่ต้องเตรียมให้ดู ทั้งสถานที่ตั้งของหน่วยงาน และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- ๑) ข้อมูลผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม เพื่อทำการตรวจสอบสภาพอาคาร
- ๒) โครงสร้างของตัวอาคาร
- ๓) อุปกรณ์ต่าง ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ประกอบกับสมาคมผู้ตรวจสอบอาคาร ได้ขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดให้รายงานผลการตรวจสอบอาคารดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ อาคารประเภทใดที่ต้องมีข้อมูลนี้ ก็คือ อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน และอาคารอื่นตามกฎหมายกระทรวง

หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ประกาศ กพร. ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑)

“ข้อมูลโปร่งใส ราชการไทยไร้ทุจริต”

บทความ ๑๒/๒๕๖๒

วีระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

คอนโดนี้ น่าจะสร้างไม่ถูกต้อง

เพื่อให้เข้ากับเรื่องแรก อ่านเรื่องนี้ที่ชาวบ้านเขาขอตรวจสอบการอนุญาตให้ก่อสร้างคอนโดรับ นายโจ๊กได้มีหนังสือถึงสำนักงานเขตพญาไท ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำเนาใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร แบบแผนผัง พร้อมเอกสารประกอบ ของโครงการคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่ง ต่อมาสำนักงานเขตพญาไท แจ้งเปิดเผยเฉพาะสำเนาใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร นอกนั้นปฏิเสธด้วยเหตุผลว่า การเปิดเผยเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร นายโจ๊กจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ สำนักงานเขตพญาไทมีหนังสือส่งข้อมูลไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงว่า นายโจ๊กได้มีหนังสือไปขอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งก็ได้ส่งไปแล้ว ต่อมานายโจ๊กแจ้งว่าข้อมูลในรายงาน ฯ ที่โครงการ ฯ ยื่นต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้รับมติเห็นชอบไปแล้วมีเนื้อหาไม่ตรงกับที่เคยเสนอต่อชุมชน จึงขอรายงาน ฯ ฉบับที่โครงการ ฯ เสนอต่อสำนักงานเขตพญาไท ซึ่งได้ส่งไปแล้ว ต่อมาก็มีหนังสือขอเอกสารเพิ่มเติมอีกในส่วนของสำเนาใบอนุญาตก่อสร้าง พร้อมเอกสารประกอบ แบบแผนผังการก่อสร้างอาคาร ซึ่งได้เปิดเผยให้เฉพาะใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร เอกสารอื่นปฏิเสธด้วยเหตุผลตามมาตรา ๑๕ (๕)

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า สำเนาใบอนุญาตก่อสร้าง สำนักงานเขตพญาไทส่งให้แล้ว ก็ไม่ต้องพิจารณา ส่วนเอกสารประกอบการอนุญาต แบบแผนผังการก่อสร้างอาคารที่ปฏิเสธเป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ จึงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอได้ แต่อาจพิจารณาปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นได้ จึงวินิจฉัยให้สำนักงานเขตพญาไทเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องตามที่นายโจ๊กมีคำขอ โดยอาจปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลได้

ไม่ต้องเป็นเจ้าของโครงการ ฯ แต่ก็มีสิทธิตรวจสอบความถูกต้องได้ครับ มีข้อสงสัยการปฏิบัติ หรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หาหรือไปได้ครับที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๔๐/๒๕๖๒)

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

บทความ อ. ๑๓/๒๕๖๒

วีระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ไปไหนมาไหน ไม่ใช่ความลับ

เรื่องนี้ เป็นกรณีที่ท่านอาจารย์ขอตรวจสอบการพิจารณาแต่งตั้งอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น มาดำรงตำแหน่ง ซึ่งเป็นเหตุให้ตนเองไม่ก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่

นายปริญญา มีหนังสือถึงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอข้อมูลข่าวสารการขออนุมัติเดินทางไปต่างประเทศของอธิการบดี ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ จำนวน ๒ รายการ คือ หนังสือของอธิการบดีที่ขออนุมัติเดินทางไปต่างประเทศทุกครั้งทุกฉบับ แต่มหาวิทยาลัยฯ มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยว่า เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๓) คือความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด นายปริญญาจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีหนังสือส่งสำเนาข้อมูลข่าวสารทั้งสองรายการไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงว่า ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ อธิการบดีได้ขออนุมัติไปต่างประเทศ ๔ ครั้ง พิจารณาแล้วจึงได้ปฏิเสธด้วยเหตุผลดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่มีคำขอคือการขออนุมัติและคำสั่งอนุมัติให้ไปต่างประเทศของอธิการบดีทุกฉบับ เป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการตามปกติของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ราชการต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้ ไม่มีเหตุที่มหาวิทยาลัยฯ จะใช้ดุลยพินิจมิให้เปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงวินิจฉัยให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารคือ หนังสือขออนุมัติเดินทางไปต่างประเทศของอธิการบดีระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ทุกฉบับพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นายปริญญา

การขอข้อมูลข่าวสารการไปต่างประเทศของอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายปริญญา มีไปขอจากมหาวิทยาลัยฯ และอุทธรณ์ ๕ ครั้งครับ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ พิจารณาแล้ว ให้เปิดเผยทุกครั้ง มีข้อสงสัยการปฏิบัติหรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หาหรือไปได้ครับที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๑๒/๒๕๖๒)

“ไม่ได้ข้อมูลที่ขอ บอก สขร. นะครับ”

อยากศึกษาเรื่องขยะ

เรื่องนี้เอกชนมีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเดียวกันไปถึงองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ แห่ง ขอยกตัวอย่างหนึ่งแห่งมาให้ดู อยากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอ่านไว้เป็นแนวทางครับ ขอได้หรือไม่ไปดูครับ

นายความคนหนึ่งมีหนังสือถึงองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วง ขอคัดถ่ายเอกสารสัญญา รับจ้างกำจัดขยะหรือบันทึกตกลงการจ้าง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วงที่ทำกับบริษัท สิ้นซาก จำกัด ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ - เดือนมกราคม ๒๕๖๑ รวม ๔ เดือน โดยรับรองสำเนาถูกต้อง เพื่อนำไป ศึกษาข้อกฎหมาย แผนงาน โครงการการจัดซื้อจัดจ้างกำจัดขยะ และนำไปเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่ ประชาชน เหตุผลก็ดังนี้ครับ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วงมีหนังสือแจ้งว่า เรื่องจัดซื้อจัดจ้างเปิดเผย ไปแล้วที่หน่วยงานรวมทั้งผู้สนใจเข้าดูที่เว็บไซต์กรมบัญชีกลางได้ ส่วนการขอสำเนาข้อมูลข่าวสารให้ยื่นเป็น หนังสือตามแบบคำขอร้ององค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วงกำหนด และการเปิดเผยข้อมูลที่มีผู้มีส่วนได้เสีย ก็ต้องแจ้งให้ผู้นั้นมีคำคัดค้าน ซึ่งบริษัท สิ้นซาก จำกัด มีหนังสือคัดค้านจึงเปิดเผยให้ไม่ได้ นายอาสาจึงมี หนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร องค์การบริหารส่วน ตำบลต้นมะม่วง มีหนังสือส่งข้อมูลข่าวสารตามที่ได้รับคำขอไปให้พิจารณาพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ปฏิเสธ เช่นเดียวกับที่แจ้งนายอาสาไปแล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารสัญญาจ้าง กำจัดขยะหรือบันทึกตกลงการจ้าง ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วงกับบริษัท สิ้นซาก จำกัด เป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีข้อความลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ที่หน่วยงานของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผย ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้จะแสดงถึงความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ของรัฐ พิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบกันแล้ว จึงวินิจฉัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้นมะม่วงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสัญญาจ้างกำจัดขยะ หรือบันทึกตกลงการจ้าง พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้นายอาสา เรื่องที่ต้องให้ผู้ขอใช้แบบคำขอตามที่หน่วยงาน เป็นผู้กำหนดนั้น ขอเพิ่มเติมอย่างนี้ครับ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง “...ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร...” หมายความว่า ผู้ขอพิมพ์ หนังสือคำขอส่งไปถึงหน่วยงาน โดยไม่ต้องไปด้วยตนเองก็ได้ กรณีนี้คำขอชัดเจนหน่วยงานของรัฐก็ต้องจัดหาข้อมูล ข่าวสารให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร และข้อมูลข่าวสารเรื่องนี้เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๖) ด้วยครับ

เรื่องนี้ฝากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ทราบด้วยนะครับ หากมีข้อสงสัย เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ หรือไปได้ะครับ ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๓๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๓๔๔/๒๕๖๑)

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

บทความ อ. ๑๕/๒๕๖๒

วิระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำคัญแค่ไหน ถึงเปิดไม่ได้

ขอเสนอเรื่องจัดซื้อจัดจ้างให้อีกเรื่องครับ เพราะเรื่องต่อไปนี้มีเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านหนึ่งบอกกับผมว่า ที่ผ่านมามีข้อมูลเรื่องนี้ไม่เคยเปิดเผยให้ประชาชนทราบเลย

นายพิจิตรได้มีหนังสือถึงเทศบาลตำบลวังกรด ขอข้อมูลข่าวสารฎีกาเบิกจ่ายเงิน รวม ๔ รายการ คือ ๑) สำเนาแบบถนนสาย ๑๙ รวมถึงโอนเงินไปตั้งจ่าย ๒) ฎีกาเบิกจ่ายเงินโครงการป้องกันสถาบันของชาติ ๓) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร และ ๔) โครงการอบรมศึกษาดูงานเรียนรู้พระราชกรณียกิจแก่เทศบาลตำบลวังกรด มีหนังสือแจ้งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑ ให้เพียงรายการเดียว ส่วนรายการที่ ๒ - ๔ ทั้ง ๓ โครงการปฏิเสธด้วยเหตุผลว่า เป็นเอกสารการเงินที่สำคัญของทางราชการ นายพิจิตรจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เทศบาลตำบลวังกรด มีหนังสือชี้แจงว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฎีกาเบิกจ่ายเงินที่ได้ปฏิเสธไปนั้น เนื่องจากเป็นเอกสารสำคัญของทางราชการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฎีกาเบิกจ่ายเงินในรายการที่ ๒ - ๔ ทั้ง ๓ โครงการนั้น เป็นเอกสารการดำเนินโครงการตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล จึงเป็นข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติราชการปกติของหน่วยงานของรัฐ ประชาชนทั่วไปอาจยื่นคำขอเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานได้ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ พิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงวินิจฉัยให้เทศบาลตำบลวังกรด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้นายพิจิตร เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง เช่น บัตรประจำตัวประชาชน เพราะหากเปิดเผยแล้วอาจรู้กลั้วสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร จึงไม่สมควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้

ผมก็เน้นไปว่า ถ้าเป็นเรื่องเงิน ๆ แล้ว ให้นึกถึงเรื่องความโปร่งใสพร้อมให้ตรวจสอบได้ไว้ก่อนเลย มีข้อสงสัยการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ทารือไปได้ครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๓๘/๒๕๖๓)

“ไม่ได้ข้อมูลที่ขอ บอก สขร. นะครับ”